

**ECB pastabos dėl
specialiosios ataskaitos
„ES vykdoma bankų kredito rizikos priežiūra.
ECB suintensyvino savo pastangas, tačiau reikia padaryti daugiau, siekiant
padidinti patikinimą, kad kredito rizika yra tinkamai valdoma ir padengta“**

Santrauka

VI dalis

Nors esamomis priemonėmis ir įgaliojimais būtų buvę galima naudotis kitaip, ECB mano, kad pasirinktas metodas buvo veiksmingiausias ir efektyviausias – tai matyti iš sumažėjusio neveiksnių paskolų skaičius ir iš padidėjusio nuo to metodo paskelbimo pradžios rizikos padengimo. Taip pat žr. pastabas dėl 91 punkto.

VII dalis

ECB laikosi nuomonės, kad pagal jo šiuo metu taikomą papildomo kapitalo reikalavimų (2 ramsčio kapitalo reikalavimų, toliau – P2R) nustatymo metodiką yra užtikrinama, kad būtų tinkamai reaguojama į visą reikšmingą įstaigoms kylančią riziką.

- I) ECB nuomone, jo P2R metodika atitinka 2022 m. kovo mėn. paskelbtas Europos bankininkystės institucijos (EBI) gaires dėl priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP). Šiuo metu nėra neįvykdytų EBI rekomendacijų dėl ECB taikomų SREP ir P2R metodikų.
- II) ECB mano, kad jo taikoma P2R metodika leidžia veiksmingai panaudoti visą prieinamą informaciją, įskaitant įstaigų vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesų (ICAAP) duomenis, kitus svarbius pagrindinius rizikos rodiklius ir prudencinių vertinimų, kuriuos ECB atlieka vykdydamas nuolatinę priežiūrą, rezultatus. ECB tikslas šiuo atžvilgiu yra užtikrinti, kad būtų tinkamai reaguojama – nustatant arba 1 ramsčio, arba 2 ramsčio kapitalo reikalavimus – į visą galimą bendros įstaigų reikšmingos rizikos poveikį.
- III) ECB savo P2R metodiką nuolat tobulina, atsižvelgdamas į kiekvieno SREP ciklo metu įgytą patirtį arba tolesnio vertinimo, kokį poveikį konkrečios rizikos veiksniai daro P2R, rezultatus. Be to, artimiausioje ateityje ECB atliks struktūriškesnę P2R metodikos veiksmingumo ir efektyvumo peržiūrą.

ECB savo metodiką taiko nuosekliai. Nuo 2022 m. tai užtikrinti padeda nepriklausomas priežiūrinės rizikos vertinimo padalinys (Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas), veikiantis kaip antroji gynybos linija, atliekantis lyginamąją bei horizontaliąją SREP balų analizę ir įgyvendinantis kiekybines ir kokybines priemones. Galiausiai ECB pažymi, kad nuolat proporcingai didinti P2R pagal visų lygių bendrus rizikos balus gali būti ne visada tikslinga ir pagrįsta, juolab kad taikomos ir kitos kokybinės priežiūrinės priemonės, kurios gali būti veiksmingesnės tam tikrai rizikai mažinti ar kitoms priežiūros problemoms spręsti.

VIII dalis

ECB pripažįsta, kad SREP ciklas yra ilgas ir svarsto, kaip jį sutrumpinti. Kartu ECB mano, kad paskutiniame sakinyje nurodyta rizika labai sumažinta, nes jungtinės priežiūros grupės (JPG) turėtų atsižvelgti į visus svarbius įvykius, įvykusius po galutinės duomenų pateikimo datos ir galinčius turėti įtakos SREP vertinimui (tokius kaip grupės reorganizavimas, kiti įmonių procesai, paskutinę akimirką fiksuotas neveiksnių pozicijų (NPE) sumažėjimas ir t. t.), kad SREP sprendimas kuo tiksliau atitiktų esamą padėtį.

XI dalis

ECB mano, kad jo požiūris į neveiksnius paskolas (tiek prašymas, kad didelį neveiksnių paskolų portfelį turintys bankai taikytų konkrečias neveiksnių paskolų mažinimo strategijas, tiek tai, kad padengimo lūkesčiai yra taikomi visiems bankams) sėkmingai padėjo atsisakyti požiūrio „laukti, kas bus“, kurio atvejų pastebėta anksčiau. Pirmiausia pažymėtina, kad neveiksnių paskolų portfelį mažinti labai padėjo paskelbti lūkesčiai dėl neveiksnių pozicijų padengimo. Taip pat reikėtų pažymėti, kad neveiksnių paskolų portfeliams pertvarkyti reikia laiko ir to negalima įvykdyti pernakt nesukeliant didelių neigiamų pasekmių visai ekonomikai. Iki to laiko, kai ECB, naudodamasis priežiūrinėmis priemonėmis, pradėjo spręsti nepadengtos kredito rizikos problemą, dauguma bankų aktyviai sumažino neveiksnių paskolų (ypač senesnių) portfelius ir padengė likusią riziką. Šį faktą patvirtina tai, kad bankų, kuriems buvo taikomi 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimai, buvo nedaug ir kad tie reikalavimai nebuvo dideli.

ECB pasirinktu metodu užtikrinama, kad tokioje pačioje padėtyje esantys bankai būtų traktuojami vienodai. Priežiūrinės priemonės pritaikomos pagal konkrečią kiekvieno banko padėtį. Kad šios priemonės būtų proporcingos, jos kalibruojamos atsižvelgiant į individualaus banko aplinkybes. Kitaip tariant, bankų padėties skirtumai yra pagrindas juos traktuoti skirtingai. Tačiau ECB užtikrina, kad panašioje padėtyje esantys bankai būtų traktuojami panašiai.

ECB tikisi, kad visi bankai atsižvelgs į jo lūkesčius, o jis pats, atsižvelgdamas į paskelbtus lūkesčius, kiekvienu atveju atskirai analizuoja, ar neveiksnių paskolų tvarkomos laikantis prudencinių reikalavimų. Įvertinęs, kad taikoma tvarka neatitinka prudencinių reikalavimų, ECB taiko priežiūrinės priemonės – nustato 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimus.

ECB nemano, kad šiam procesui reikėjo daug išteklių ar laiko, ypač pirmaisiais jo įgyvendinimo metais ir atsižvelgiant į siektinus tikslus (išsamiau apie tai – pastabose dėl 104 dalies).

XII dalis

Žr. pastabas dėl atskirų rekomendacijų. ECB sutinka su 1 rekomendacijos a punktu, b punkto ii papunkčiu, 2 rekomendacija, 3 rekomendacijos a punkto ii papunkčiu ir b bei c punktais. ECB iš dalies sutinka su 3 rekomendacijos a punkto i ir iii papunkčiais. ECB nesutinka su 1 rekomendacijos b punkto i papunkčiu.

14 dalis

ECB įgaliojimai susiję su prudenciniu rizikos nustatymu ir atidėjinių sudarymu.

43 dalis

Pirma įtrauka

Šiuo metu ECB ekspertai sudaro apie 7 % visų bendro priežiūros mechanizmo (BPM) specialistų, vykdančių veiklą vietoje. 2021 m. ECB negalėjo užtikrinti reikiamo BPM specialistų skaičiaus 10 % prioritetinių tyrimų atveju.

Antra įtrauka

2021 m. ECB negalėjo užtikrinti reikiamo BPM specialistų skaičiaus 26 % prioritetinių tyrimų atveju.

45 dalis

Atsižvelgdama į Vykdomosios valdybos pasiūlymą, Valdančioji taryba nusprendė, kad stabilizuoti reikėtų visas tris ECB veiklos sritis – centrinės bankininkystės, bankų priežiūros ir bendrų paslaugų.

2016 m. Valdančioji taryba, atsižvelgdama į Vykdomosios valdybos pasiūlymą, nusprendė, kad centrinės bankininkystės ir bendrų paslaugų funkcijas vykdančių darbuotojų skaičius ir bendros išlaidos turėtų būti stabilizuoti ne vėliau kaip 2019 m.

2019 m. Valdančioji taryba, atsižvelgdama į Priežiūros valdybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojo pasiūlymą, patvirtino BPM funkcijos vidutinės trukmės stabilizavimo planą. Be kitų dalykų, patvirtinti papildomi išteklių 2020, 2021 ir 2022 metams, dėl 2023 m. pritaikytas stabilizavimo įsipareigojimas. Taigi išlaidų stabilizavimo įsipareigojimas taikomas visam ECB nuo 2023 m.

Jeigu būtų nustatyti nauji įgaliojimai arba priskirtos naujos ar išplėtos esamos užduotys, vadovaujantis patvirtinta išlaidų stabilizavimo apibrėžtimi, Priežiūros valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas gali pasiūlyti Vykdomajai valdybai pateikti prašymą Valdančiajai tarybai dėl darbuotojų skaičiaus. Be to, ir pačiame BPM vidutinės trukmės stabilizavimo plane išsamiai aprašytos kelios sritys, kuriose po 2022 m. pasikeitus priežiūros tvarkai ar ją patikslinus gali būti svarstomi prašymai dėl darbuotojų skaičiaus. Pavyzdžiui, planuojant 2023 m. ECB biudžetą ir darbuotojų skaičių, Valdančioji taryba 2023 metams patvirtino 43 naujus nuolatinių darbuotojų etato ekvivalentus (2024 metams – papildomus 6 etato ekvivalentus, 2025 metams – 16 etato ekvivalentų specialistams iš ECBS ir tarptautinių organizacijų), siekdama, kad BPM srities konsultacijas, susijusias su vietoje atliekama bankų priežiūros veikla ir vidaus modelių tyrimais, teiktų vidaus specialistai, taip mažinant ECB priklausomybę nuo išorės išteklių bei gerinant jo pajėgumą atlikti patikrinimus vietoje, kaip tai rekomendavo Audito Rūmai (ankstesnėse specialiosiose ataskaitose). Tai bus pasiekta nedarant poveikio biudžetui priežiūros mokesčių atžvilgiu.

Kalbant apie valdymą, ECB biudžetas sudaromas remiantis ECBS ir ECB statuto 12 straipsnio 3 dalimi, o pagal ją Valdančiajai tarybai pavedama priimti ECB darbo reglamentą, kuriame nustatoma ECB ir jo sprendimus priimančių organų vidaus struktūra. Darbo reglamento 15 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje apibrėžta ECB biudžeto sudarymo procedūra – nurodoma, kad Valdančioji taryba Vykdomosios valdybos siūlymu ir laikydamosi visų savo nustatytų principų prieš kiekvienų finansinių metų pabaigą priima ECB biudžetą ateinantiems finansiniams metams. BPM reglamento 29 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ECB išlaidos, susijusios su priežiūros uždavinių vykdymu, ECB biudžete turi būti nurodytos atskirai. [Darbo reglamento] 15 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nustatyta, kad dėl šių atskirai nurodytų išlaidų turi būti konsultuojamasi su Priežiūros valdybos pirmininku ir pirmininko pavaduotoju. Priežiūros valdybos pirmininko pavaduotojas kartu yra Vykdomosios valdybos ir Valdančiosios tarybos narys – taip užtikrinama, kad priimant sprendimus dėl ECB biudžeto būtų atstovaujama BPM funkcijai. Kadangi pirmininkui ir pirmininko pavaduotojui yra pavesta teikti savo nuomonę priežiūros klausimais, o Valdančiajai tarybai yra suteikti įgaliojimai priimti sprendimus finansiniais klausimais dėl visų ECB funkcijų, tvirtai laikomės nuomonės, kad BPM nepriklausomumas nėra pažeidžiamas.

47 dalis

ECB norėtų paaiškinti, kad aprašyta problemų sprendimo procedūra yra konkrečiai susijusi su JPG. Laiškas siunčiamas ir tada, jeigu nacionalinė kompetentinga institucija (NKI) ir ECB susitaria, kad jis padėtų užtikrinti konkretaus nacionalinio biudžeto proceso, taikomo NKI, skaidrumą.

53 dalis

Antra įtrauka

ECB pažymi, kad dėl vidaus modelio, kurį bankas naudoja savo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, trūkumų ECB imasi specialių priežiūrinių priemonių, remdamasis specialiais ne per SREP atliekamais tyrimais. Šios priemonė yra atskiros nuo P2R ir kitų SREP sprendimu nustatytų reikalavimų.

54 dalis

Ketvirta įtrauka

ECB nori pabrėžti, kad, kadangi 4 etapu JPG gali koreguoti pagal rizikas suskaidytus papildomo kapitalo reikalavimus, galutinis P2R, gautas susumavus tuos papildomo kapitalo reikalavimus, gali skirtis nuo 1 etapu pasirinkto pradinio bendro papildomo kapitalo reikalavimo (ir net gali nepatekti į P2R verčių intervalą, susietą su atitinkamu bendru rizikos balu).

57 dalis

2021 m. EBI SREP gairės buvo peržiūrėtos, daugiausia siekiant įtraukti pakeitimus, nustatytus Kapitalo reikalavimų direktyva V (KRD V).

Remiantis peržiūrotomis 2022 m. kovo mėn. EBI paskelbtomis [SREP gairėmis](#), ICAAP yra vienas iš pagrindinių P2R nustatymo rodiklių (žr. 371 dalį: „*Nustatant kapitalo, kuris laikomas tinkamu, kiekį ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimus atsižvelgiant į kiekvienos rūšies riziką, reikėtų atsižvelgti į skaičiavimus per ICAAP, jei jie laikomi patikimais ar iš dalies patikimais, bei į priešingos lyginamųjų skaičiavimų rezultatus ir kitus svarbius rodiklius, jei taikoma, įskaitant priešingos institucijų išvadas*“), tačiau apskaičiuojant P2R jis nebūtinai yra „atskaitos taškas“. Todėl 2021 m. ECB išplėtė savo metodiką, kad nustatydamas P2R galėtų veiksmingai pasinaudoti visa prieinama informacija (įskaitant įstaigų ICAAP duomenis, kitus svarbius rizikos rodiklius ir prudencinių vertinimų, kuriuos ECB atlieka vykdydamas nuolatinę priežiūrą, rezultatus). Taip siekiama užtikrinti, kad visą galimą bendrą įstaigų reikšmingos rizikos poveikį tinkamai apimtų arba 1, arba 2 ramsčio kapitalo reikalavimai.

Atsižvelgdamas į tai, ECB mano, kad jo P2R metodika atitinka 2022 m. kovo mėn. EBI paskelbtas SREP gaires. Neįvykdytų EBI rekomendacijų dėl ECB taikomų SREP ir P2R metodikų nėra.

59 dalis

Žr. pastabas dėl 57 dalies.

Pirma įtrauka

Žr. pastabas dėl antros įtraukos.

Antra įtrauka

ECB laikosi nuomonės, kad **2 ramsčio kapitalo reikalavimus pagal atskiras rizikas galima nustatyti įvairiais būdais**. Tiksliai kiekybiškai įvertinti kiekvieną atskirą įstaigos patiriamą riziką nėra būtina; iš tiesų tai nebūtinai yra geriausia praktika, nes taip gali susidaryti klaidingas įspūdis dėl P2R ir atitinkamo priežiūrinio dialogo su įstaigomis tikslumo, o tai gali pakenkti šioje srityje vykdomų priežiūros veiksmų efektyvumui ir veiksmingumui. 2021 m. plėsdamas savo P2R metodiką, ECB į tai atsižvelgė – konkrečią riziką pradėjo vertinti nuodugniau. ECB metodika leidžia veiksmingai panaudoti visą prieinamą informaciją, įskaitant įstaigų ICAAP duomenis, kitus svarbius pagrindinius rizikos rodiklius ir prudencinių vertinimų, kuriuos ECB atlieka vykdydamas nuolatinę priežiūrą, rezultatus. Taip siekiama užtikrinti, kad visą galimą bendrą įstaigų reikšmingos rizikos poveikį tinkamai apimtų arba 1, arba 2 ramsčio kapitalo reikalavimai.

ECB savo P2R metodiką nuolat tobulina, atsižvelgdamas į kiekvieno SREP ciklo metu įgytą patirtį arba tolesnio vertinimo, kokį poveikį konkrečios rizikos veiksniai daro P2R, rezultatus. Be to, artimiausioje ateityje ECB atliks struktūriškesnę P2R metodikos veiksmingumo ir efektyvumo peržiūrą.

Galiausiai ECB nori pabrėžti, kad į konkrečių rizikos veiksnių poveikį yra atsižvelgiama pagal įvairias jo P2R metodikos dalis: 1-u etapu, kai rizikos kategorijoms, kurioms priklauso konkreči rizika, priskiriamas tam tikras balas; 2-u etapu, kai ta rizika yra įvertinama pagal banko ICAAP; ir 3-iu bei 4-u etapais, kai galutinio P2R pagal rizikas suskaidyti komponentai yra dar patikslinami atsižvelgiant į tą riziką.

60 dalis

Žr. pastabas dėl 57 punkto.

70 dalis

2021 m. pradėtas siųsti SREP vykdomasis raštas padėjo įstaigas dar geriau informuoti apie pagrindinius SREP rezultatus ir pagrindinius 2 ramsčio reikalavimų nustatymo veiksnius. Vis dėlto ECB mano, kad bankams teikiamos informacijos apie pagrindinius P2R veiksnius skaidrumą galima dar labiau padidinti.

ECB nuomone, jo P2R metodika atitinka 2022 m. kovo mėn. EBI paskelbtas SREP gaires.

Šiuo metu nėra neįgyvendintų EBI rekomendacijų dėl ECB SREP ir P2R metodikų ar to, kaip apie 2 ramsčio reikalavimus pranešama įstaigoms ir kaip jie pagrindžiami SREP sprendimuose.

80 dalis

Bankams skirtame ECB rekomendaciniame dokumente dėl neveiksnių paskolų taip pat paaiškinama, kad „*tai yra priežiūrinio pobūdžio dokumentas, kuriuo siekiama paaiškinti priežiūrinius lūkesčius dėl neveiksnių paskolų identifikavimo, valdymo, vertinimo ir nurašymo tais atvejais, kurie galiojančiuose reglamentuose, direktyvose ar gairėse neaprašyti arba aprašyti nepakankamai išsamiai*“. Šiuo atžvilgiu rekomendaciniame dokumente skaidriai išdėstyta, kaip ECB aiškina Direktyvos 2013/36/ES (KRD IV) 74 straipsnį ir 79 straipsnio b ir c punktus. Priežiūrinių priemonių taikymo pagrindą gali sudaryti tų į nacionalinės teisės aktus perkeltų ir pagal ECB gaires aiškinamų teisės aktų nuostatų nesilaikymas.

82 dalis

Banko metines finansines ataskaitas ir susijusius atidėjinius pasirašo pagal įstatymus paskirtas banko išorės auditorius.

Vykdam šį prudencinį įgaliojimą pagrindiniai ECB uždaviniai, susiję su apskaita, yra:

- 1) įvertinti, ar pagal bankų taikomą politiką ir procedūras užtikrinama, kad atidėjiniai būtų pakankami ir sudaromi laiku;
- 2) įvairiomis priemonėmis (pavyzdžiui, atliekant lyginamąją analizę) patikrinti, ar atidėjiniai yra pakankami ir prašyti pateikti išsamią informaciją, kuria remiantis prireikus būtų galima pareikšti bankams pretenzijas.

ECB metodikoje numatyta, kad susirūpinimą keliantys klausimai bus aptariami su išorės auditoriais tiek atskirų bankų, tiek horizontaliuoju lygiu.

Galiausiai reikėtų pažymėti, kad pagal BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies d punktą ECB suteiktais įgaliojimais ECB nėra įgaliojamas prašyti bankų sudaryti papildomus atidėjinius. Įgaliojimas reikalauti iš banko taikyti tam tikrą atidėjinių politiką ECB leidžia daryti įtaką banko atidėjinių politikai tik tiek, kiek tai leidžiama pagal apskaitos standartus, pavyzdžiui, jeigu pagal taikomą tvarką yra leidžiama lanksčiai pasirinkti tam tikrą politiką arba reikalaujama nurodyti subjektyvius įverčius ir jeigu įstaigos pasirinkti konkretūs įgyvendinimo būdai yra netinkami arba nepakankamai atitinka prudencinius reikalavimus prudenciniu požiūriu.

85 dalis

ECB norėtų paaiškinti, kad jo rekomendacinio dokumento bankams apie neveiksnius paskolas priede minima padengimo atidėjimais sąvoka yra aiškintina prudenciniu, ne apskaitiniu atidėjinių sudarymo požiūriu.

86 dalis

Pagal bendrus neveiksnioms paskoloms ECB taikomus principus lūkesčių dėl padengimo vaidmuo yra orientuotas į ateitį, nes skatina laiku pertvarkyti neveiksnius paskolas ir neleidžia, kad ateityje susikauptų pernelyg didelis kiekis neveiksnių paskolų. Todėl šie lūkesčiai aktualūs *visiems* bankams, ne tik tiems, kurie šiuo metu yra sukaupę didelį kiekį neveiksnių paskolų.

Galimybę taikyti priežiūrinę priemonę pagal 2 ramsčio sistemą ECB svarstys tik tada, jeigu, tinkamai įvertinęs banko pateiktą informaciją apie konkrečias aplinkybes, nuspręs, kad banko prudenciniai atidėjimai nepakankamai padengia tikėtiną kredito riziką.

90 dalis

Atidėta taikymo pradžia, laipsniško įvedimo ir diferencijavimo pagal tris grupes priežastys susijusios su pagrindiniais ECB metodo tikslais – sumažinti neveiksnių paskolų kiekį, spręsti nepakankamai savalaikio jų pertvarkymo problemą ir užtikrinti bankų balansuose likusių senesnių neveiksnių paskolų keliamos rizikos padengimą. Tiek priežiūrinių priemonių atidėta taikymo pradžia, tiek laipsniškas jų diegimas veikia kaip paskatos, leidžiančios bankams pertvarkyti neveiksnius paskolas dar prieš ECB pradėdant taikyti priežiūrinę priemonę, įskaitant galimybę paskirstyti finansinę naštą per tam tikrą laikotarpį. Šį faktą patvirtina tai, kad nuo 2017 m. I ketv. (kai buvo paskelbtas ECB rekomendacinis dokumentas apie neveiksnius paskolas) iki 2020 m. IV ketv. (kai bankai turėjo pirmą kartą pranešti apie lūkesčius dėl padengimo) neveiksnių paskolų apimtis sumažėjo 48 %.

Atidėta taikymo pradžia susijusi ir su tuo, kad paskolų, priskirtų prie neveiksnių pozicijų iki 2018 m. balandžio mėn., atžvilgiu padengimo lūkesčiai įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo metu dar nebuvo paskelbti.

91 dalis

2017 m. I ketv. – tuo metu, kai buvo paskelbtas ECB rekomendacinis dokumentas, – neveiksnių paskolų vertė iš viso sudarė 866 mlrd. eurų. Prieš bankams imantis parengiamųjų veiksmų plačių užmojų neveiksnių paskolų pertvarkymo planams įgyvendinti, reikėjo atsižvelgti ir i) į siekį spręsti neveiksnių paskolų keliamą problemą, ir ii) į galimą pernelyg spartaus proceso poveikį platesnei ekonomikai. Todėl ECB yra įsitikinęs, kad jo taikytas laipsniškumo metodas buvo tinkamas.

ECB mano, kad jo metodas yra veiksmingas ir kad bankams pagal jį pakako paskatų proaktyviai mažinti savo neveiksnius paskolas prieš tai, kai bus imtasi su padengimo lūkesčiais susijusių priežiūrinių priemonių. Bankai iš tiesų sumažino savo neveiksnius paskolas: nuo BPM sukūrimo iki 2017 m. I ketv., kai paskelbtas ECB rekomendacinis dokumentas apie neveiksnius paskolas, – 13 %, nuo ECB rekomendacinio dokumento paskelbimo iki 2020 m. IV ketv., kai pirmą kartą pranešta apie bankų lūkesčius dėl padengimo, – 48 %, nuo ECB lūkesčių dėl padengimo paskelbimo iki to laiko, kai bankai pirmą kartą pranešė apie padengimo lūkesčius, – 34 %. Dėl šio neveiksnių paskolų lygio sumažėjimo bendras atotrūkis, palyginti su padengimo lūkesčiais, 2020 m. IV ketv. sudarė tik 20 bazinių punktų pagal riziką įvertinto turto.

92 dalis

Nors bankams, kuriuose buvo susikaupę daugiau neveiksnių paskolų, tikrai buvo suteikta daugiau laiko neveiksnių paskolų keliamai rizikai pašalinti, tačiau tai buvo susiję su politikos tikslu (mažinti neveiksnių paskolų kiekį ir spręsti nepakankamai savalaikio pertvarkymo problemą) ir šiai politikai tenkančia finansinio stabilumo stiprinimo funkcija, o ne šiaip su noru suteikti lengvatų blogesnėje padėtyje atsidūrusiems bankams. ECB norėjo suteikti tiems bankams pakankamai galimybių sumažinti savo neveiksnių paskolų portfelius prieš pradėdamas taikyti priežiūrinės priemonės.

Priežiūrinės priemonės buvo sukalybruotos taip, kad atitiktų kiekvieno banko individualią padėtį ir būtų proporcingos. Kitaip tariant, skirtingoje padėtyje buvusiems bankams taikytos skirtingos priemonės, tokioje pačioje padėtyje – lygiavertės priemonės.

93 dalis

ECB tikisi, kad visi bankai atsižvelgs į jo lūkesčius, o jis pats, atsižvelgdamas į paskelbtus lūkesčius, kiekvienu atveju atskirai analizuoja, ar neveiksnių paskolos tvarkomos laikantis prudencinių reikalavimų. Įvertinęs, kad taikoma tvarka neatitinka prudencinių reikalavimų, ECB taiko priežiūrinės priemonės – nustato 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimus.

94 dalis

Nors 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimai neveikia turimo kapitalo, jie turi įtakos didžiausiai galimai paskirstyti sumai (MDA) ir kapitalo manevringumo maržai. Jie turi įtakos ir minimaliam nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimui (MREL) bei rinkos nuotaikoms.

Atsižvelgdami į tai, dauguma bankų nusprendė sumažinti savo trūkstamas sumas iki nulio, atlikdami koregavimus po ataskaitinių datų, kad jiems nebūtų nustatyta 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimų, nepaisant to, kad tokių reikalavimų kaštai yra mažesni, žvelgiant tik iš kapitalo perspektyvos.

95 dalis

Kadangi ECB neturi reglamentavimo įgaliojimų, jis turi spręsti bankų rizikos klausimą taikydamas priežiūrinės priemonės, atskirai įvertinęs kiekvieną atvejį. Tuo tikslu, remdamasis viešai paskelbtais neveiksnių pozicijų padengimo lūkesčiais, ECB vertina, ar banko rizikos padengimas yra pakankamai prudencinis. Tokios priežiūrinės priemonės turi būti nustatomos priimant SREP sprendimą, todėl nuo to momento, kai nustatoma, kad tam tikra kredito rizika nepadengta, iki to momento, kai dėl to pradedama taikyti priežiūrinę priemonę, visada praeina tam tikras laiko tarpas.

Kadangi nuo 2020 m. pabaigos ataskaitinės datos iki galutinio SREP sprendimo priėmimo praeina tam tikras laiko tarpas, reikia užtikrinti, kad galutiniame sprendime atsispindėtų visi pokyčiai, – tam, kad papildomo kapitalo reikalavimas atitiktų tuo laiko momentu buvusią riziką. Nors dėl to gali atsirasti tam tikrų vertinimo skirtumų, šie skirtumai nėra reikšmingi, o nauda, kurios suteikia paskatos bankams toliau mažinti savo trūkumus, kompensuoja visus galimus neigiamus šio metodo aspektus.

102 dalis

Kadangi nuo 2020 m. pabaigos ataskaitinės datos iki galutinio SREP sprendimo priėmimo praeina tam tikras laiko tarpas, ECB turi užtikrinti, kad galutiniame sprendime būtų atsižvelgta į visus nepadengtos rizikos pokyčius, – tam, kad papildomo kapitalo reikalavimas atitiktų tuo metu buvusią riziką (t. y. nebūtų pernelyg didelis, palyginti su nepadengta rizika). Be to, korekcijų po ataskaitinės datos tvarka bankus irgi skatina aktyviai mažinti savo trūkumus ir bendrą neveiksnių paskolų lygį.

104 dalis

ECB nemano, kad šis procesas pareikalavo ypač daug išteklių ir laiko (ypač pirmaisiais jo įgyvendinimo metais): i) atsižvelgti į individualias aplinkybes prašė mažiau negu pusė visų bankų ir ii) naudodamosi pagalbine priemone JPG daugumą atvejų galėjo greitai įvertinti ir dėmesį sutelkti tik į tuos atvejus, kuriais dėl atitinkamų bankų galėjo prireikti imtis tolesnių veiksmų. 2022 m. ciklo procesas jau buvo patobulintas – patobulinta pati priemonė ir surengti papildomi mokymai.

Kalbant apie pakartotinį ataskaitų formų pateikimą pažymėtina, kad taip nutiko dėl to, kad jos buvo teikiamos pirmą kartą. Šiuo atžvilgiu padėtis labai nesiskyrė nuo kitų naujai įvestų ataskaitinių procesų.

108 dalis

Vadovaujantis Valdančiosios tarybos patvirtintu išlaidų stabilizavimo įsipareigojimu, prašymas dėl darbuotojų skaičiaus Valdančiajai tarybai gali būti teikiamas, jeigu skiriamos iš esmės naujos ar išplečiamos esamos strateginės svarbos užduotys arba jeigu suteikiami nauji įgaliojimai. Tai galioja visame ECB (centrinės bankininkystės, bankų priežiūros ir bendrų paslaugų srityse). Valdančioji taryba patvirtino tokius prašymus dėl darbuotojų skaičiaus priežiūros funkcijai vykdyti 2022 ir 2023 m. ECB biudžetuose.

Be to, Valdančiosios tarybos patvirtintame BPM vidutinės trukmės stabilizavimo plane nurodytos kelios sritys, kuriose prašymai dėl darbuotojų skaičiaus galės būti svarstomi po 2022 m. Kasmet planuodamas veiklą ir išteklius, ECB peržiūri įvairius poreikius ir turimus išteklius, atsižvelgdamas į sukauptus lankstaus naudojimo išteklius, kuriais gali pasinaudoti vadovai, jei, reaguojant į strategines išteklių paskirstymo spragas ar prioritetų pokyčius, reikia iš naujo nustatyti išteklių prioritetus.

Taip pat žr. pastabas dėl 45 dalies.

1 rekomendacija. Stiprinti bankų rizikos vertinimus

a punktas

ECB sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

2022 m. ECB peržiūrėjo savo metodiką dėl kredito rizikos lygio vertinimo vykdant SREP. Ta peržiūra buvo siekiama padidinti proporcingumą ir užtikrinti veiksmingesnį rizika grindžiamą dėmesio telkimą ir prioritetų nustatymą, kartu sudarant sąlygas nuodugniau įvertinti reikšmingus įstaigų kredito rizikos veiksnius. Be to, atlikus peržiūrą metodika tapo išsamesnė, nes i) priežiūros grupės tapo geriau informuojamos apie aspektus, į kuriuos reikia telkti dėmesį, kad būtų užtikrintas nuoseklumas, ir ii) buvo išplėstas pagrindinės informacijos pagrindas, taip pat pagerintas vertinimui naudojamų pagrindinių rizikos rodiklių kiekis, išsamumas ir kokybė, įskaitant priežiūros grupių turimos informacijos sklaidos ir lyginimo priemones. Apskritai tikimasi, kad peržiūra padės – jau 2023 m. atliekant SREP – dar pagerinti metodinę pagalbą, teikiamą priežiūros grupėms, šioms vertinant įstaigų kredito rizikos lygius, taip pat susijusių su lyginamosios analizės procesais ir priežiūros institucijų pajėgumais šioje srityje.

SREP metodika, taikoma vertinant kredito rizikos kontrolės priemones, bus peržiūrėta 2023 m., o peržiūrėtą metodiką (kartu su atnaujinta kredito rizikos lygių vertinimo metodika) planuojama taikyti nuo 2024 m. SREP.

Be to, nuo 2022 m. nepriklausomas priežiūrinės rizikos vertinimo padalinys (Priežiūros strategijos ir rizikos direktoratas), veikdamas kaip antroji gynybos linija, atlieka SREP balų ir kiekybinių (kokybinių) priemonių lyginamąją analizę. Atlikus šį [organizacinį pakeitimą](#), buvo sustiprinta SREP balų lyginamoji analizė (pvz., įtraukiant sistemą, pagal kurią būtų reaguojama į bet kokias skirtingas nuomones). Sustiprinta ne tik organizacinė sistema, bet ir visų rūšių rizikos kontrolės priemonių lyginamoji analizė (palyginus rizikos kontrolės balus su atviraisiais nustatytais faktais ir priemonėmis). Apskritai įvedant

antrąją gynybos liniją siekiama užtikrinti priežiūros metodikos ir priežiūrinės nuomonės formavimo nuoseklumą. Priežiūrinės nuomonės taikymas yra vienas pagrindinių BPM elementų, o keletą pastarųjų metų buvo nuosekliai gerinami horizontalieji gairių procesai ir kitos priemonės, padedančios tinkamai taikyti priežiūrinę nuomonę. Taip siekiama užtikrinti vienodas ECB prižiūrimų įvairių rūšių įstaigų priežiūros sąlygas.

b punkto i papunktis

ECB nesutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

Stabilizavimo įsipareigojimas taikomas visam ECB nuo 2023 m. Tačiau prašymai dėl darbuotojų skaičiaus vis dar gali būti teikiami Valdančiajai tarybai, jeigu suteikiami nauji įgaliojimai arba skiriamos iš esmės naujos ar išplečiamos esamos strateginės svarbos užduotys. Stabilizavimo įsipareigojimas yra svarbus pagrindinis principas, kuriuo siekiama institucijoje skatinti nuolatinį ir tikslų prioritetų nustatymą, užtikrinti veiksmingą ir efektyvų turimų išteklių panaudojimą, kad būtų optimaliai naudojami prižiūrimų bankų mokami mokesčiai.

Kokių reikia išteklių priežiūros funkcijai atlikti sprendžiama pagal nustatytą biudžeto procedūrą, kuri apima konsultacijas su Priežiūros valdybos pirmininku ir pirmininko pavaduotoju dėl biudžeto pasiūlymo. Nepriklausomumas taip pat užtikrinamas bendrame biudžete atskirai apibrėžiant priežiūros užduočių išlaidas, dėl kurių konsultuojamasi su Priežiūros valdybos pirmininku ir pirmininko pavaduotoju. Reikėtų pažymėti, kad išlaidas, patiriamas vykdant priežiūros funkciją, kasmet padengia prižiūrimos kredito įstaigos. ECB vidinėje biudžeto procedūroje dalyvauja visi veiklos padaliniai, pagal sutartą strategiją priskirdami pirmenybę įvairiems savo biudžeto poreikiams; taip užtikrinamas veiksmingas išteklių naudojimas.

ECB laikosi nuomonės, kad, neperžengiant teisinės sistemos nustatytų ribų, pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas aktyviai dalyvauja biudžeto sudarymo procese. Su jais konsultuojamasi, kaip reikalaujama pagal darbo reglamentą. BPM reglamente nustatyta, kad pirmininko pavaduotojas turi būti ne tik Vykdomosios valdybos, bet ir Valdančiosios tarybos – ECB aukščiausio sprendimus priimančio organo – narys. Taip užtikrinama, kad priežiūros funkcijos vykdytojų nuomonė būtų tinkamai išdėstyta, be to, užtikrinama didelė įtaka ir skaidrumas (taip pat žr. pastabas dėl 45 ir 108 dalių). ECB nustato priežiūros darbuotojų skaičių, atsižvelgdamas į atitinkamus poreikius ir visus pateiktus prašymus vertindamas nepriklausomai nuo centrinės bankininkystės funkcijos pagal nustatytus visai institucijai taikomus principus ir valdymo tvarką.

ECB ir toliau vertins ir palaikys su priežiūros funkcijos vykdymu susijusių išteklių poreikius pagal esamas biudžeto valdymo procedūras.

b punkto ii papunktis

ECB sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

Kalbant apie patikrinimus vietoje ir vidaus modelių tyrimus, pažymėtina, kad nuo 2021 m. ECB jau padidino skaidrumą, susijusį su išteklių teikimu, bendraudamas individualiai ir pasitelkdamas gerai veikiančią atskaitomybę ir dialogą su NKI (įskaitant reguliarius žmogiškųjų išteklių būklės vertinimus ir metinę duomenų peržiūrą). Jis tai atliko siekdamas nustatyti galimus atvejus, kai personalo skiriama ne pagal įsipareigojimą (arba laikui bėgant vyksta neigiami pokyčiai), suprasti pagrindines to priežastis ir susitarti dėl taisomųjų veiksmų. ECB yra įsipareigojęs iki 2024 m. vidurio atlikti peržiūrą, kad nustatytų, ar reikia formalesnių problemų sprendimo procesų. Ši peržiūra apims ir JPG išteklius bei 47 dalyje (ir ECB pastabose dėl tos dalies) aprašytas problemų sprendimo priemones.

ECB nori pabrėžti, kad jis neturi oficialių įgaliojimų priversti NKI laikytis personalo skyrimo įsipareigojimų.

110 dalis

ECB pripažįsta, kad SREP ciklas yra ilgas ir svarsto, kaip jį sutrumpinti. Kartu ECB mano, kad paskutiniame sakinyje nurodyta rizika buvo labai sumažinta, nes JPG turėtų atsižvelgti į visus svarbius įvykius, įvykusius po galutinės duomenų pateikimo datos ir galinčius turėti įtakos SREP vertinimui (tokius kaip grupės reorganizavimas, kiti įmonių procesai, paskutinę akimirką fiksuotas neveiksnių pozicijų sumažėjimas ir t. t.), kad SREP sprendimas kuo tiksliau atitiktų esamą padėtį.

2 rekomendacija. Optimizuoti priešžiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą

ECB sutinka su šia rekomendacija.

112 dalis

ECB laikosi nuomonės, kad **2 ramsčio kapitalo reikalavimus (P2R) pagal atskiras rizikas galima nustatyti įvairiais būdais**. Tiksliai kiekybiškai įvertinti kiekvieną atskirą įstaigos patiriamą riziką nėra būtina; iš tiesų tai nebūtinai yra geriausia praktika, nes taip gali susidaryti klaidingas įspūdis dėl P2R ir atitinkamo priešžiūrinio dialogo su įstaigomis tikslumo, o tai gali pakenkti šioje srityje vykdomų priešžiūros veiksmų efektyvumui ir veiksmingumui. 2021 m. plėsdamas savo P2R metodiką, ECB į tai atsižvelgė – konkrečią riziką pradėjo vertinti nuodugniau. ECB metodika leidžia veiksmingai panaudoti visą prieinamą informaciją, įskaitant įstaigų ICAAP duomenis, kitus svarbius pagrindinius rizikos rodiklius ir prudencinių vertinimų, kuriuos ECB atlieka vykdydamas nuolatinę priešžiūrą, rezultatus. Taip siekiama užtikrinti, kad visą galimą bendrą įstaigų reikšmingos rizikos poveikį tinkamai apimtų arba 1, arba 2 ramsčio kapitalo reikalavimai.

ECB savo P2R metodiką nuolat tobulina, atsižvelgdamas į kiekvieno SREP ciklo metu įgytą patirtį arba tolesnio vertinimo, kokį poveikį konkrečios rizikos veiksniai daro P2R, rezultatus.

116 dalis

Atsižvelgdamas į savo bendrus tikslus neveiksnių paskolų klausimu, ECB daro spaudimą bankams mažinti neveiksnių paskolų lygį, spręsti nepakankamai savalaikio pertvarkymo problemą ir užtikrinti likusios rizikos padengimą. Geresnis neveiksnių pozicijų (NPE) padengimas šiuo atžvilgiu yra ir paskata, ir priemonė norimam rezultatui pasiekti. Atidėtas ir laipsniškas su NPE padengimu susijusių lūkesčių taikymas skatina bankus išspręsti neveiksnių paskolų problemą iki tol, kol padengimo lūkesčiai pasieks 100 %. Taigi, tai atitinka bendrą ECB tikslą neveiksnių paskolų klausimu.

ECB mano, kad jo metodas yra veiksmingas ir kad bankams pagal jį pakako paskatų proaktyviai sumažinti savo neveiksnių paskolų lygį prieš tai, kai bus imtasi su padengimo lūkesčiais susijusių priešžiūrinių priemonių. Išsamesnės pastabos dėl neveiksnių paskolų lygio mažinimo pateiktos pastabose dėl 91 dalies.

117 dalis

Kalbant apie sistemingą naudojimąsi įgaliojimais, suteiktais ECB pagal BPM reglamento 16 straipsnio 2 dalies d punktą, pažymėtina, kad šie įgaliojimai turi būti taikomi kiekvienu konkrečiu atveju atskirai ir atsižvelgiant į proporcingumo principą.

119 dalis

Atidėta taikymo pradžia, laipsniško įvedimo ir diferencijavimo pagal tris grupes priešastys susijusios su pagrindiniais ECB metodo tikslais – sumažinti neveiksnių paskolų lygį, spręsti nepakankamai savalaikių jų pertvarkymo problemą ir užtikrinti bankų balansuose likusių senesnių neveiksnių paskolų keliamos rizikos padengimą. Tiek priešžiūrinių priemonių atidėta taikymo pradžia, tiek laipsniškas jų įvedimas veikia kaip paskatos, leidžiančios bankams pertvarkyti neveiksnius paskolas dar prieš ECB pradėdant taikyti priešžiūrinės priemonės, įskaitant galimybę paskirstyti finansinę naštą per tam tikrą laikotarpį. 2017 m. I ketv. – tuo metu, kai paskelbtas ECB rekomendacinis dokumentas, – neveiksnių paskolų vertė iš viso sudarė 866 mlrd. eurų. Prieš bankams imantis parengiamųjų veiksmų plačių užmojų neveiksnių paskolų pertvarkymo planams įgyvendinti, reikėjo atsižvelgti ir i) į siekį spręsti neveiksnių paskolų keliamą problemą, ir ii) į galimą pernelyg spartaus proceso poveikį platesnei ekonomikai. Todėl ECB yra įsitikinęs, kad jo taikytas laipsniškumo metodas buvo tinkamas. ECB mano, kad jo metodas yra veiksmingas ir kad bankams pagal jį pakako paskatų proaktyviai sumažinti savo neveiksnių paskolų lygį prieš tai, kai bus imtasi su padengimo lūkesčiais susijusių priešžiūrinių priemonių. Išsamesnės pastabos dėl neveiksnių paskolų lygio mažinimo pateiktos pastabose dėl 91 dalies.

120 dalis

ECB nesutinka su išvada, kad pagal jo taikomą metodą bankai traktuojami nevienodai. Veikia pagal ECB metodą yra galima atsižvelgti į bankų individualių aplinkybių skirtumus ir pagal tai taikyti skirtingas priemones.

Pirma, tai, kad bankams, kurių pradinis nepadengtų neveiksnių paskolų lygis buvo didesnis, buvo suteikta daugiau laiko savo rizikai visiškai padengti, visapusiškai atitinka bendrą ECB tikslą neveiksnių paskolų atžvilgiu. Šiems bankams buvo suteikta galimybė imtis platesnio užmojo neveiksnių paskolų lygio mažinimo, ir tai daryti juos skatino faktas, kad, jei to nedarys, ECB pritaikys priešžiūros priemones. Šiame kontekste svarbu nepamiršti, kad ECB tikslas yra ne padidinti padengimą kaip tokį, o sumažinti neveiksnių paskolų lygį; didesnis padengimo lygis ir skatina, ir įgalina bankus pertvarkyti neveiksnius paskolas. Taigi priešžiūros priemonė, priimta dėl nepadengtos kredito rizikos, atsižvelgiant į lūkesčius dėl padengimo, yra finansinio stabilumo stiprinimo priemonė tik tuo atveju, jei rizika nesumažėja.

Antra, dėl koregavimų po ataskaitinės datos – nuo 2020 m. pabaigos ataskaitinės datos iki galutinio SREP sprendimo priėmimo praeina tam tikras laiko tarpas, o tai reiškia, kad ECB turi užtikrinti, kad galutiniame sprendime būtų atsižvelgta į visus nepadengtos rizikos pokyčius, – tam, kad papildomo kapitalo reikalavimas atitiktų tuo metu buvusią riziką (t. y. nebūtų pernelyg didelis, palyginti su nepadengta rizika). Be to, taikant koregavimo po ataskaitinės datos tvarką taip pat skatinama aktyviai mažinti trūkumus ir bendrą neveiksnių paskolų lygį, todėl bankai tampa atsparesni ir padeda siekti pagrindinio ECB tikslo – sumažinti neveiksnių paskolų lygį.

Trečia, ECB tikisi, kad visi bankai atsižvelgs į jo lūkesčius, o jis pats, atsižvelgdamas į paskelbtus lūkesčius, kiekvienu atveju atskirai analizuoja, ar neveiksnių paskolos tvarkomos laikantis prudencinių reikalavimų. Įvertinęs, kad taikoma tvarka neatitinka prudencinių reikalavimų, ECB taiko priešžiūrinės priemonės – nustato 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimus.

121 dalis

ECB mano, kad šis procesas ir išteklių naudojimas buvo efektyvūs, atsižvelgiant į poveikį neveiksnių paskolų lygio mažinimui ir jų padengimo didinimui.

Pirma, pažymėtina, kad pagal bendrus neveiksniams paskoloms ECB taikomus principus lūkesčių dėl padengimo vaidmuo yra orientuotas į ateitį, nes skatina laiku pertvarkyti neveiksnius paskolas ir

neleidžia, kad ateityje susikauptų pernelyg didelis kiekis neveiksnių paskolų. Todėl šie lūkesčiai aktualūs *visiems* bankams, ne tik tiems, kurie šiuo metu turi didelį kiekį neveiksnių paskolų. Apie NPE padengimą teikiama apibendrinta informacija, beveik atitinkanti pagal Kapitalo reikalavimų reglamentą teikiamą informaciją apie NPE finansinio stabilumo stiprinimo priemonę. Be to, pranešti apie galimas išimtis nėra privaloma ir yra naudinga bankams.

Antra, paaiškėjo, kad JPG ir bankai šį procesą gali valdyti, be to, verta pažymėti, kad tai buvo pirmieji įgyvendinimo metai.

Nors JPG didžiąją dalį pastangų skyrė išimčių vertinimui, reikėtų pažymėti, kad i) mažiau nei pusė visų bankų prašė atsižvelgti į jų konkrečias aplinkybes ir ii) JPG buvo suteiktos pagalbinės priemonės, palengvinančios jų darbą. Be to, jau yra aišku, kad antraisiais įgyvendinimo metais JPG darbo krūvis sumažėjo dėl įgytos patirties ir priemonių bei mokymo patobulinimų.

Trečia, nedidelis skaičius bankų, kuriems nustatyti 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimai, iš tiesų rodo, kad bendri neveiksnioms paskoloms ECB taikomi principai davė gerą rezultatą ir padidino euro zonos bankų sistemos atsparumą. Tai reiškia, kad daugelis įstaigų panaikino nepadengtą riziką sumažindamos neveiksnių paskolų lygį ir padidindamos pasiūlos elementus prudencinių atidėjinių sudarymo tikslais. 2 ramsčio papildomo kapitalo reikalavimai taikomi tik kaip priešišios priemonė esant nepadengtai kredito rizikai, kuri yra vertinama atsižvelgiant į lūkesčius dėl padengimo ir konkrečias banko aplinkybes.

3 rekomendacija. Taikyti priešišios priemonės, kuriomis geriau užtikrinamas patikimas bankų rizikos padengimas ir valdymas

a punkto i papunktis

ECB iš dalies sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

ECB mano, kad jo P2R nustatymo metodika atitinka 2022 m. kovo mėn. EBI paskelbtas SREP gaires ir kad **2 ramsčio kapitalo reikalavimus pagal atskiras rizikas galima nustatyti įvairiais būdais**. Tiksliai kiekybiškai įvertinti kiekvieną atskirą įstaigos patiriamą riziką nėra būtina; iš tiesų tai nebūtinai yra geriausia praktika, nes taip gali susidaryti klaidingas įspūdis dėl P2R ir atitinkamo priešišio dialogo su įstaigomis tikslumo, o tai gali pakenkti šioje srityje vykdomų priešišios veiksmų efektyvumui ir veiksmingumui. 2021 m. plėsdamas savo P2R metodiką, ECB į tai atsižvelgė – konkrečias rizikas pradėjo vertinti nuodugniau. ECB metodika leidžia veiksmingai panaudoti visą prieinamą informaciją, įskaitant įstaigų ICAAP duomenis, kitus svarbius pagrindinius rizikos rodiklius ir prudencinių vertinimų, kuriuos ECB atlieka vykdydamas nuolatinę priešišią, rezultatus. Taip siekiama užtikrinti, kad visą galimą bendrą įstaigų reikšmingos rizikos poveikį tinkamai apimtų arba 1, arba 2 ramsčio kapitalo reikalavimai.

ECB savo P2R metodiką nuolat tobulina, atsižvelgdamas į kiekvieno SREP ciklo metu įgytą patirtį arba tolesnio vertinimo, kokį poveikį konkrečios rizikos veiksniai daro P2R, rezultatus. Be to, artimiausioje ateityje ECB atliks struktūriškesnę P2R metodikos veiksmingumo ir efektyvumo peržiūrą.

a punkto ii papunktis

ECB sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

a punkto iii papunktis

ECB iš dalies sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

ECB jau užtikrina, kad kiekviena SREP sprendimu nustatyta priemonė būtų aiškiai ir tinkamai pagrįsta tame sprendime pateiktomis išvadomis, kaip to reikalaujama pagal teisės aktus.

ECB nuolat deda pastangas, kad jo komunikacija su bankais apie pagrindinius rizikos veiksnius, lemiančius 2 ramsčio reikalavimus, būtų tikslesnė, kokybiškesnė ir aiškesnė. Iš tiesų dėl šios priežasties 2021 m. buvo parengtas SREP vykdomasis raštas. ECB sutinka, kad bankams teikiamos informacijos apie pagrindinius P2R veiksnius skaidrumą galima dar padidinti.

b punkto ii papunktis

ECB sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

ECB jau taiko įvairias priežiūros priemones, kad pašalintų rizikos kontrolės srityje nustatytus trūkumus. Tačiau ECB pripažįsta, kad jo metodas, kuriuo užtikrinama, kad kokybinės ir kiekybinės priežiūros priemonės veiksmingai ir laiku sumažintų riziką, galėtų būti toliau tobulinamas. ECB siekia užtikrinti, kad jo priemonės ir įgaliojimai būtų pritaikyti atsižvelgiant į konkrečią situaciją, ir toliau tobulins priežiūros priemonių taikymą kiekvienu konkrečiu atveju, įskaitant bankų atidėjinių sudarymo praktikos trūkumų šalinimą.

c punktas

ECB sutinka su šiuo rekomendacijos punktu.

I priedas. Atsižvelgimas į Specialiosios ataskaitos 29/2016 „Bendras priežiūros mechanizmas. Pradžia gera, bet tam tikras sritis reikia tobulinti“ rekomendacijas**2 rekomendacijos i punktas**

ECB veiklos padalinių organizacinė struktūra nepriklauso nuo rizikos analizės, o Ekonomikos generalinis direktoratas (GD/E) bei Makroprudencinės politikos ir finansinio stabilumo generalinis direktoratas (GD/MPFS), pagal savo įgaliojimus ir vaidmenį, priklauso prie ECB centrinės bankininkystės padalinių.

Vadovaujantis atskyrimo principu, GD/MPFS ir GD/E priskiriami prie centrinės bankininkystės padalinių. Informacijai ir duomenims, kuriuos naudoja bankų priežiūros padaliniai, bet kuriuos nepriklausomai parengė kiti ECB padaliniai (pvz., GD/MPFS ar GD/E GD parengtų duomenų testavimui nepalankiausiomis sąlygomis atveju) arba išorės subjektai (pvz., Europos Komisijos indėlio testavimui nepalankiausiomis sąlygomis atveju), netaikomas atskyrimo principas, atsižvelgiant į nepriklausomą šių duomenų rengimo būdą. Siekiant užtikrinti, kad nebūtų daromas poveikis bankų priežiūros politikos vykdymui, nebūtina atlikti rizikos analizę, nes i) GD/MPFS ir GD/E teikiami duomenys yra nepriklausomi, o ii) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, taip pat ir kitų priežiūros priemonių ir procesų tikslas būtent ir yra daryti įtaką politikai.

Kalbant apie nefinansinės rizikos stebėseną ir informavimą apie ją, pažymėtina, kad tai reglamentuojama pagal bendrą operacinės rizikos valdymo sistemą, taikomą visame banke, todėl apimančią ir bet kokią riziką, kylančią dėl bendrų paslaugų, kiek tai susiję su atskyrimo principu.

3 rekomendacija

Palankiai vertinamas Audito Rūmų pripažinimas, kad padaryta pažanga vidaus audito srityje.

Pagrindinė papildoma trijų minėtų etato ekvivalentų užduotis – imtis tolesnių veiksmų, susijusių su dar neįgyvendintomis BPM rekomendacijomis.

Padidėjus vidaus audito funkcijos pajėgumui, labai pagerėjo bendra BPM audito visumos aprėptis (įskaitant ECB audito darbą, atliekamą remiant ECBS/BPM Vidaus auditorių komitetui). Šiuo atžvilgiu svarbu paminėti, kad kai kurie didelės rizikos audito subjektai dar nebuvo įtraukti dėl palyginti riboto imties dydžio. Pavyzdžiui, 2022 m. buvo atliktas visapusio bankų krizių valdymo proceso auditas, kai potenciali pagrindinio testavimo imtis buvo pakankamai didelė, kad būtų galima nustatyti bet kokias tendencijas.

5 rekomendacija

2022 m. pradžioje pradėtas taikyti atnaujintas priežiūros planavimo procesas, kurio tikslas – pagerinti veiklos, susijusios su priežiūros prioritetais, stebėseną ir atskaitomybę, taip pat padidinti tuose prioritetuose nustatytų strateginių tikslų įgyvendinimo veiksmingumą. 2022 m. daugiausia dėmesio skirta tam, kad mūsų procesas atitiktų savo paskirtį – nuo prioritetų nustatymo iki operacijų. Antraisiais šio proceso taikymo metais bus parengtos naujos ataskaitos, kuriose ECB bankų priežiūros darbo rezultatai bus susieti su prioritetų įgyvendinimu. ECB taip pat ieško būdų, kaip pagal stebimus rezultatus įvertinti priežiūros veiklą. Šie duomenys pagerins informavimą apie bankų priežiūrą ECB bankų priežiūros metų ataskaitoje.

Kalbant apie sektoriaus apklausą, ECB naudojo alternatyvias priemones (pvz., aukšto lygio konferencijas ir forumus bei Bankų priežiūros kontaktinę grupę), kurios, mūsų nuomone, visiškai atitinka šios rekomendacijos tikslą. Užbaigtas mažiau svarbių įstaigų priežiūros veiksmingumo bandomasis projektas (žr. 2022 m. gruodžio mėn. Priežiūros valdybos sprendimą) ir planuojami reguliarūs tolesni veiksmai.

6 rekomendacija

BPM reglamento 6 straipsnio 3 dalyje aiškiai nurodyta, kad NKI privalo padėti ECB vykdyti jam pavestus uždavinius. Be to, šio reglamento 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad NKI turi geranoriškai bendradarbiauti. BPM pagrindų reglamento 3 ir paskesniuose straipsniuose aiškiai nurodoma, kad NKI nustatyta pareiga skirti savo darbuotojų į JPG, o BPM pagrindų reglamento 4 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad ECB ir NKI turi konsultuotis ir susitarti dėl NKI išteklių naudojimo jungtinėms priežiūros grupėms.

ECB analizė rodo, kad nuo 2016 m. sumažėjo NKI darbuotojų, reikalingų įsipareigojimams įvykdyti, trūkumas. Tačiau, palyginti su 2019 m. įsipareigojimais, vis dar yra 4 % trūkumas. ECB toliau šalina trūkumus rengdamas JPG koordinatorių ir vietos koordinatorių diskusijas, taip pat aukštesnio lygio susitikimus su NKI. Tai gali būti sudėtinga įgyvendinti praktiškai, nes vietos teisės aktuose gali būti nustatytos ribos, neatitinkančios bankų rizikos profilio. ECB įsitikinimas, kad BPM pagrindų reglamento keisti nereikia, kyla iš to, kad BPM yra pagrįstas geranoriško bendradarbiavimo principu.

7 rekomendacija

Dėl norimų komandų pobūdžių susitaria kiekvienos JPG vadovai; ši veikla centralizuotai atliekama kasmet. Apie jos rezultatus kasmet pranešama Priežiūros valdybai.

8 rekomendacija

Naudotojų profiliuose pateikiama kontaktinė informacija, pareigų pavadinimai ir informacija apie narystę JPG. Naudotojai taip pat turi galimybę savanoriškai pateikti išsamią informaciją apie savo

kvalifikaciją, kalbas, kuriomis jie kalba, ir narystę ekspertų grupėse ar tinkluose (visi šie laukai grindžiami apibrėžta taksonomija). Naudotojai gali pateikti biografinę informaciją naudodamiesi šablonu, kuriame gali būti pateikiama išsami informacija apie ankstesnę patirtį, išsilavinimą ir kt.

Platforma SSMnet naudojasi 6 500 aktyvių naudotojų (iš ECB ir NKI), tačiau dauguma jų dar nesukūrė profilio.

Vykdoma informavimo kampanija, kuria siekiama, kad daugiau ECB ir NKI darbuotojų susikurtų naudotojo profilį platformoje SSMnet. Ateityje (vidutinės trukmės laikotarpiu) bus sukurta žmoniškųjų išteklių vidaus platforma įgūdžių ir patirties dokumentavimui ir valdymui pagerinti (JPG dirbantiems ECB darbuotojams).

9 rekomendacija

2023 m. sausio mėn. pradėta rengti ir plėtoti pagrindinė kvalifikacija. Tai bus modulinė programa su pasirinkimo galimybėmis, priklausomai nuo darbuotojų profilių; ją įvykdžius bus suteikiami sertifikatai. Tikimasi, kad pirmoji grupė programą baigs 2024 m.

Be to, 2023 m. bus pradėtos rengti išsamios modulinės mokymo programos priežiūros specialistams tipinių rizikų ir besiformuojančių rizikų – BPM prioritetinių sričių – temomis (t. y. IT ir kibernetinė rizika, skaitmeninė transformacija, klimato ir aplinkos rizika). Tai bus daroma peržiūrint esamas BPM mokymo galimybes, nustatant spragas ir, prireikus, rengiant naujus mokymus.

Galiausiai pertvarkyta BPM įvadinė programa. Nuo šiol tai bus trijų dienų programa, kurios pagrindinis tikslas – palengvinti naujiems darbuotojams orientavimąsi institucijoje ir suteikti jiems priemonių tobulėti naujoje aplinkoje. Programa apima priežiūros pagrindų, BPM priemonių ir sąrangos bei socialinės veiklos sesijas. Pirmoji trijų dienų įvadinė programa vyks 2023 m. birželio mėn.

10 rekomendacija

Kasmetinėje apklausoje dėl JPG darbuotojų skaičiaus renkama informacija apie JPG darbuotojams paskirtas užduotis pagal SREP rizikos žemėlapi. Atsižvelgiant į JPG koordinatorių ir vietos koordinatorių diskusijas, nustatomi ir derinami užduočių paskirstymo tikslai. Gauti rezultatai teikiami Priežiūros valdybai ir yra kasmet peržiūrimi.

12 rekomendacija

COVID-19 pandemija labai apsunkino patikrinimus vietoje 2020 ir 2021 m. (kai kuriais atvejais ir 2022 m.). Todėl reikėtų atsargiai vertinti bet kokius duomenis, pagal kuriuos lyginamas tarpvalstybinių komandiruočių skaičius tais metais su padėtimi iki pandemijos. 2022 m. gruodžio mėn. ECB patvirtino iniciatyvą, kuria siekiama iki 2025 m. pabaigos gerokai padidinti ECB išteklius vietoje. Tai bus pasiekta sukuriant naujus ECB etatus ir atitinkamai sumažinant išorės konsultantams numatytą biudžetą. Iš viso BPM bus sukurti 65 nauji etatai, įskaitant 49 naujus ECB etatus (t. y. 34 % daugiau Patikrinimų vietoje ir vidaus modelių patikrinimų GD darbuotojų) bei 16 papildomų ECBS/TO etatų, ir atitinkamai bus sumažintas išorės konsultantams (užpildantiems trūkstamų patikrinimo grupės narių vietas) skirtas biudžetas. Priežiūros valdyba ir Vykdomoji valdyba atidžiai stebės, kad ši iniciatyva būtų įgyvendinta iki galo. Toks internalizavimas padės padidinti ECB operacinį nepriklausomumą ir suteiks jam galimybę vadovauti didesniai skaičiui patikrinimų. Panašios pastangos dedamos siekiant padidinti tarpvalstybinių komandiruočių skaičių, pavyzdžiui, apibrėžiant platesnio užmojo su tarpvalstybiniu dalyvavimu susijusius tikslus NKI.